

AKIK HAMISSÁGOT SZÁNTANAK

G O B B Y F E H É R G Y U L A

Kinn ezer ember sétál az utcán. Az is lehet, hogy tízezer ember. Egy ilyen városban elképzelhető. Ahelyett, hogy dolgoznának, sétálgatnak, csevegnek, fagyaltot esznek, sört isznak, zsemlyét fogyasztanak, és csoszognak, csoszognak, csoszognak. Nem is csoda, hogy minden évben újra kell aszfaltozni az utcákat.

Ideje lenne befesteni a falakat. Minden pillanatban tízezer ember bámulja a kopott házakat. Az is lehet, hogy húszezer ember bámulja őket. Egy ilyen városban elképzelhető. Mert nemcsak az itthoniak, a pillanatnyilag itt tartózkodók is sétálgatnak, s noha főleg a kirakatokkal vannak elfoglalva, azért a házak is érdekelhetik őket. Nézik a kopott felületet, a hulló vakolatot, a rozsdás ereszeket. Egyszer úgyis hozzá kell fogni, be kell festeni az egész hóbelevancot.

Beszélni kellene az emberekhez. Most olyanok mind, mint a kukák. Jönnek-mennek az utcán, pletykákat mesélnek egymásnak, hasznos információ alig hangzik el közöttük. Zenét se hallanak, csak lökdösik egymást, legtöbbször kedvetlen, alig várja, hogy betérjen valahová. De ha megejtő zene hallatszana az utcákon, ha minden félórán egy okos hang megmagyarázná nekik, hogy mi történik körülöttük a világban, lehet, hogy vidámabbak, mindenképpen okosabbak lennének, nem lödörögnének magatehetetlenül, nem hagynák, hogy sodorja őket a véletlen tömeg ide-oda, lehet, hogy még célokat is találnának maguknak. Ha meg ők is bmondhatnák egy mikrofonba, hogy mit kívánnak, teljesülhetne némely kívánságuk. A férfiak nőt, a nők meg férfit talál-

nának maguknak. A gyerekek játszótársakat lelnének, a kislányok babát, a fiúk labdát kaphatnának a városban. Sokkal hasznosabb lenne az élet.

Nagy tata, neked annyi furcsa ötlet jut eszedbe.

Te meg csak olvasol, velem nem is törödsz.

Mondtam, hogy hangosan olvasok, de nem akartad.

Unom az Utazást a rejtelmes Tibetben.

Pedig nagyon érdekes.

Érdekes az, ami itt történik. Érdekes, ami az utcákon történik. Érdekes, ami a szomszédéknál történik. A rejtelmes Tibetben mindig ugyanaz van, akárhányszor is olvasod el.

Ott lámák vannak, meg hegyek vannak, meg állandóan esik a hó.

Beledöglénél az unalomba, ha itt is állandóan esne a hó.

Te mibe döglesz bele, nagy tata?

Az életbe, kisfiam.

Azt hittem, az unalomba.

Nekem sohase volt unalmas az élet. Nézz ki az ablakon. A Pálinkás szomszéd veri a feleségét, hallom, hogy megint jajong, a Karikás javítja a motorkerékpárját, időnként be akarja gyújtani a motorját, de nem sikerül. A Vastagék megkapták a fizetést, mert részegen gajdolnak, most isszák el a pénzt. Ez érdekesebb, mint a rejtelmes Tibet.

Nem is ismered a lámák életét.

Azt kevésbé ismerem. De tudom, hogy a Pálinkás féltékeny, mert a felesége lefekszik az állomásfőnökkel.

Mi az, hogy lefekszik vele?

Ne játssz meg a hülyét, kisfiam. Nem vagy már óvodás kisgyerek, tudod te jól, hogy mit csinál egy férfi a nővel, ha megkívánja.

Anya azt mondta, ne hallgassam a szemtelen beszédedet.

Anyád téved. Ez nem beszéd, ez az élet.

Az élet az, hogy az állomásfőnök kecerészi a Pálinkás feleségét?

Bizony, az az élet.

Miért kecerészi?

A fene tudja. Ez rejtelmesebb, mint a Tibet.

Szereti talán?

Nem ismerem az állomásfőnököt. De azt hallom, hogy a Pálinkás veri a feleségét.

Ő nem szereti az asszonyt?

Féltékeny. Azt szeretné, ha csak ő kecerészné az asszonyt. Nem tűri, hogy ebbe az állomásfőnök is beleszól.

Nekem úgy tűnik, elég csúnya a Pálinkás szomszéd felesége.

Nekem se tetszik.

Akkor miért kecerészi az állomásfőnök?

A fene tudja. Talán unalmában.

Ennyire unatkoznak az emberek?

Néha unatkoznak. Néha kínjukban hülyeségeket követnek el. Néha összevissza cselekszenek.

Az állomásfőnök összevissza cselekszik?

Az szinte biztos. Minden ember összevissza cselekszik. Különösen, ha nő van a dologban.

Te is összevissza cselekedtél?

Bizony. Összevissza.

Te is kecerészted a nőket?

Megboldogult öreganyád szerint igen.

És teszerinted?

Nem voltam láma a rejtelmes Tibetben.

Azokat nem érdeklik a nők?

Azokat az imamalmok érdeklik.

Pedig a nők érdekesebbek.

Százszorta érdekesebbek. Ezerszerte.

A nők is imádkoznak?

Sokat. De nekik se ér semmit.

Miért nem ér semmit?

Mert az imamalom mindig ugyanazt kerepeli, a nők ettől változatosabbak.

A megboldogult mama változatosabb volt.

Meghiszem.

És te mégis másokat kecerésztél?

Ki mondta ezt neked?

Most mondtad.

Azt mondtam, szegény mama szerint igen.

Akkor mi az igazság?

Igazság, kisfiam, a rejtelmes Tibetben van. Nálunk csak Pálinkás szomszéd van, aki veri a feleségét. Hallod a jajongását?

Látom is őket. A szomszéd egy szíjjal zavarja a kerten keresztül.

Mondom neked, érdekesebb itt az élet, mint a rejtelmes Tibetben.
De hát azt mondd, szereti a feleségét. Akkor miért akarja megverni
azzal a szíjjal?

Éppen azért. Le akarja szoktatni az állomásfőnökről.

Az asszony rászokott az állomásfőnökre?

Az asszonynak állás kell. Fizetés kell. Az állomásfőnök mellékes.

Ha mellékes, akkor miért zavarja a szomszéd?

Néha a mellékes dolgok fontosabbak, mint a legfontosabb dolog a
világon.

Ezt nem értem.

Mondom, érdekesebb itt az élet, mint bárhol a világon.

De nem mondd meg az igazságot.

Azt nem tudom megmondani neked. Mindenki maga találja meg a
maga igazságát.

Mint Pálinkásné az állomásfőnököket?

Úgy. Pontosan úgy. Titokban. A kaszli mögött, a söprűk és felmosó-
rongyok között, a kockás köveken henteregve.

Akkor most Pálinkás is megtalálja az igazságot a kertben?

Lehetséges. Ha utoléri az asszonyt.

Már utolérte.

És veri? Nem hallok semmit.

Most éppen kibontotta a blúzát, és csókolgatja a mellét.

Na, látod.

Ezt látom. Ez az igazság?

Ez.

Hogy csókolgatni kell?

Igen.

Az állomásfőnöknek is meg a szomszédnak is?

Igen.

Akkor más is csókolgathatja?

Te ne menj oda, mert Pálinkás agyonver.

Én nem is csókolgatnám. Pálinkásné nagyon öreg.

Szerintem fiatal. Szerinted öreg. Erre iszunk.

Anya megtiltotta, hogy igyál.

Egy kortyocskát.

Orvosságot.

Pálinkát.

Nem adok.

Akkor nem szólok hozzád egész nap.

Legalább olvashatom nyugodtan, hogy mi történt a rejtelmes Tibetben.

Engem meg se sajnálsz?

Sajnállak. Azért nem adok pálinkát.

Zsugori vagy.

Te meg becsapsz.

Ezt ki mondta?

Anya mondta. Ha nem orvosságot akarsz, akkor becsapsz engem.

Zsugori vagy.

Olvasok neked hangosan.

Unom.

Bekapcsolom a rádiót.

Akkor nem hallom, mit csinálnak a szomszédok.

Az is unalmas.

Érdekesebb, mint a Tibet. Mit csinálnak Pálinkásék?

A szomszéd átölelte az asszonyt, a karján viszi befelé a ház felé.

Karikás?

Áll a motor mellett, ő is nézi Pálinkásékat.

Vastagék?

Nem látom őket, de ők zenét hallgatnak, énekel valaki.

Látod, ők is ittak.

Kaphatsz orvosságot.

Fogd meg a kezem.

Vékony a kezed, reszket. Meg szőrös is. Azt hiszem, bűdös is vagy, de én nem bírlak megmosdatni. Olyan sápadt a bőröd, mintha sohasem lettél volna a napon.

Tudod miért?

Régen voltál az udvarban.

Haldoklok.

Mit csinálsz?

Haldoklok melletted. Beszélgetünk, te olvasol, én hallgatom az életet, és búcsúzom tőle. Haldoklok.

Ezért kell a pálinka.

Ezért.

Nem értem.

Ezer meg ezer ember ül most a városban a kiskocsmák mélyén. Vannak bűdös kis büfék, vannak hatalmas kávéházak, vannak közepes kiskocsmák mindenütt. És mind pálinkát isznak. Vagy konyakot. És jól érzik magukat.

De te itt fekszel.

Én itt fekszem, az unokám nem ad egy korty pálinkát se.

Anya megtiltotta.

Mit számít az!

Kikapok.

Miattam. Nem érdemlem meg. Nyolcvan évet leéltem, és te attól félsz, hogy kétszer a seggedre suhint valaki.

Nem szeretem, ha vernek.

Hamar elfelejted.

Sokáig sajog.

Adok neked is egy kortyot belőle.

Fáj tőle a fejem.

Akkor kevesebb fogy el. Észre sem veszik, ha lenyelek egy kortyot.

Észreveszik.

Becsapjuk őket.

Tiszteld atyádat és anyádat.

Az én atyám már vár reám.

De az enyémnek nadrágszíja van.

Egy kortyot, és akkor fél óráig hallgatok.

Hamisságra tanítasz.

Az emberek hamisságot szántanak, huncutságot vetnek, gonoszságot aratnak.

Én igaz akarok maradni.

Mindenki igaz szeretne maradni. Pálinkás azt szeretné, ha az asszony csak őt szeretné. A felesége azt szeretné, ha mindenki őt szeretné. Karikás azt szeretné, ha az a szétrohadt motor úgy dolgozna, mint egy versenybicikli. Vastagék azt szeretnék, ha minden áldott nap fizetést osztanának.

Te meg pálinkát szeretnél.

Te meg olvasni szeretnél.

Akkor ma hamisságot szántunk.

Elfelejtetted, én hányszor csaptam be anyádékat miattad? Moziba vittelek, szánkázni vittelek, úszni tanítottalak, lányokat kerestem neked az utcában.

Egy korty és más semmi.

Nekem elég egy korty. Valamikor tíz se lett volna elég. Egy életben tízezer korty csúszik le az ember torkán. Vagy húszezer. Senki se számolhatja meg soha.

De ezt az üveget figyelik.

Majd egyszer eszedbe jut, nagyapád utolsó kívánsága volt egy korty pálinka. És te büszke leszel rá, hogy teljesítetted a kívánságomat.

Közben meg sajnó a seggem a veréstől.

Azt elfelejtetted. Amúgy se veszik észre.

Anya első dolga lesz, hogy téged megcsókol. Pedig bűdös vagy, de ha közel hajol hozzád, megérzi rajtad a pálinkaszagot.

Majd hamisságot szántunk mi is. Egy korty pálinka, egy kanál orvosság, egy szem feketekávé az ínyem közé.

De akkor hallgatsz.

Hallgatok, mint a hómezők Tibet hófödte hegyein. Hallgatok, hogy ezer meg ezer láb csoszog az utcán, hogy ezer meg ezer csók csattan valahol a világon, és ezer meg ezer torok önti magába a sört, bort, pálinkát literszámra. Én meg csak hallgatok, mert nekem ez adatott meg, csöndben haldoklani, miközben még az unokám sincs jelen, senki sincs jelen, mindenki elveszett a rejtelmes Tibetben.